Shoco - nationaal symbool van Aruba

NATUURDAGBOEK

Op 23 september 2014 was het eindelijk zover. De shoco, de endemische holenuilensoort op Aruba werd door het parlement van Aruba middels een motie tot nationaal symbool van het zustereiland benoemd. Het resultaat van een jarenlange lobby vanuit Aruba Birdlife Conservation om de met uitsterven bedreigde vogelsoort op de kaart te krijgen en te redden. Afgelopen weekend mochten we met onze eigen ogen aanschouwen wat dit schattige diertje nou zo bijzonder maakt.

Door Michelle da Costa Gomez

We hadden het al enige tijd voor ons uitgeschoven, maar eind november was het dan eindelijk zover. Met een groep van zes natuurfotografen togen we naar het zustereiland Aruba om de natuur van het eiland vast te leggen en kennis te maken met de bijzondere flora en vooral fauna van het eiland. Nou zal menig lezer zich op zijn hoofd krabben en zich afvragen wat we nou in hemelsnaam te zoeken hebben op Aruba om natuur op de gevoelige plaat te zetten. We kunnen na het weekend helemaal met stelligheid zeggen: heel veel! Als je maar het lef hebt om verder te kijken dan de hotelgebieden.

Bij gevaar duiken de dieren weg in hun hol en komen dan langzaam boven het kuiltje uit gluren om te kijken of de kust weer veilig is. Wordt de verstoring te groot, dan vliegen ze weg en wachten op afstand in een boom tot het gevaar geweken is.

Karakteristiek plaatje van de shoco. Het dier staat naast een van de uitgangen van zijn hol, dat uitgegraven is in een vlakke zanderige omgeving.

Het mag duidelijk zijn dat de fotografen op slag verliefd waren.

Shoco

Nummer één op ons lijstje van noodzakelijke fauna-kennismaking was wel de shoco, de Arubaanse holenuil (Burrowing owl, *Athene cunicularia arubensis*). De wetenschappelijke naam van het dier zegt het al, het gaat om een endemische soort voor Aruba en dat betekent dat de vogel in deze vorm alleen op Aruba voorkomt. Nergens anders ter wereld zijn de holenuilen zoals de shoco. En dat is heel bijzonder. Overigens staat de shoco al sinds het begin van de twintigste eeuw aangeschreven als een aparte ondersoort voor het eiland.

Holenuilen hebben een opvallende levenswijze, wat ook al in de naam staat aangegeven. Ze leven in holen die ze zelf graven in zanderige omgevingen. Je komt de dieren dan ook meestal tegen in platte gebieden met een zanderige ondergrond waar ze makkelijk hun holen in kunnen uitgraven. Ze graven de holen ook wel uit tussen grote stenen, die bescherming bieden voor het nest.

De holen worden niet alleen gebruikt om in te slapen, het zijn ook de holen waarin de dieren hun eieren leggen en hun jongen groot brengen. In de vroege ochtenduren en de late middaguren staan de paartjes graag voor hun hol op de uitkijk. Daarbij zitten de stelletjes gemoedelijk naast elkaar voor de ingang van het nest terwijl ze hun omgeving nauwlettend in de gaten houden. Is er een verstoring in de omgeving die ze niet leuk vinden, dan wandelen ze heel langzaam maar wel heel zeker achteruit het holletje in totdat een van het stel komt kijken of de kust weer veilig is.

Kleine uil

De shoco is een kleine uil dat niet groter wordt dan een centimeter of twintig. De dieren staan hoog op de lange poten en zijn zelf gelig/bruin van kleur, hebben een korte staart en opvallende grote gele ogen. Er is een verschil te zien tussen de mannetjes en de vrouwtjes. De vrouwtjes zijn donkerder van kleur en hebben meer tekening in het verenkleed aan de onderzijde van het lichaam. Ook de jongen zijn donkerder van kleur en kunnen een gestippelde buik hebben.

Omdat de dieren zo klein zijn gaan ze ook niet achter grote prooien aan maar jagen op insecten als sprinkhanen en torren en in een enkel geval op een kleine hagedis.

De nesten van de dieren hebben vaak meerdere uitgangen, een handige strategie om te kunnen ontsnappen als er gevaar is.

Wettelijk beschermd

Greg Peterseon van Aruba Birdlife Conservation (ABC), vogelliefhebber, natuurfotograaf en initiatiefnemer voor het verklaren van de shoco tot nationaal symbool, vertelt dat er op het hele eiland waarschijnlijk nog maar 200 stelletjes van de populaire vogel te vinden zijn. Een aantal dat flink te lijden heeft onder de introductie van de invasieve boa constrictor. Omdat de vogels in holen leven en een groot deel van hun leven op de grond doorbrengen zijn ze een makkelijke prooi voor de boa's. Ondertussen wordt er een actief beleid gevoerd op het eiland om de boa uit te roeien, aangezien ook andere vogelsoorten en verschillende reptielensoorten praktisch worden uitgeroeid door de slangen.

Maar behalve met de boa heeft de shoco ook te maken met andere gevaren. Verschillende locaties waar de dieren voorkomen worden intensief gebruikt voor recreatie, en dan gaat het niet om de relatief onschuldige wandelrecreatie, maar gemotoriseerde recreatie in de vorm van quads en andere soortgelijke voertuigen. In een poging om avontuurlijke trips te geven racen deze voertuigen met grote groepen langs en door de beschermde gebieden, draaien als een gek rondjes en verstoren en vernietigen zo de nesten van de dieren. Ook fietsers die overal ongecontroleerd fietspaden aanleggen zorgen er soms voor dat broedpaartjes hun nesten achterlaten, met alle gevolgen van dien.

Met het uitroepen van de shoco tot nationaal symbool van Aruba, door middel van een speciale wet, is het dier wettelijk beschermd en kunnen er maatregelen genomen worden om de dieren voor uitsterven te behoeden. De shoco is nu opgenomen in de verordening waarin ook aspecten van de nationale vlag, het nationale volkslied en het nationale wapen zijn gereguleerd. De motie waarin dit werd aangevraagd werd in september unaniem goedgekeurd door het Arubaanse parlement.

Met de verklaring tot nationaal symbool wil ABC bijdragen aan de bewustwording van de waarde van het dier voor het eiland en de bescherming en behoud van de soort. Maar ook gewoon van de schoonheid van het dier. En dat wordt ons maar al te duidelijk tijdens de fototrip naar een van de locaties waar de dieren leven en nestelen. Als we zonder Greg en zijn broer Albert Peterson naar deze locatie waren gegaan, eentje die we uit beschermingsredenen niet bekend maken, hadden we de twee koppeltjes nooit gezien. De dieren zijn perfect gecamoufleerd en worden geheel opgenomen in hun omgeving. Andere toeristen die in hetzelfde gebied rondwaarden liepen pal langs het koppel en hun nest zonder de dieren te zien.

Het moge duidelijk zijn dat onze groep van natuurfotografen op slag verliefd was op het nationale symbool van Aruba en naar schatting gezamenlijk wel 3.000 foto's heeft gemaakt van de koppeltjes. Een ware traktatie met dank aan Greg en Albert Peterson en ook natuurfanaticus en educator Ross Wauben, die niet ontbrak en ons ook andere bijzondere pareltjes van de Arubaanse natuur liet zien. Maar dat is voer voor het volgende artikel in de zaterdagkrant van volgende week.

Mocht u de shoco willen zien op foto's of film dan raden we ten zeerste aan om eens een kijkje te gaan nemen op de website van Aruba Birdlife Conservation en op YouTube: arubabirdlifeconservation.com

youtube.com/watch?v=vtkOXq5p2Oo

Het koppeltje staat op de uitkijk voor het nest. Dankzij de witte streep boven het oog lijken de dieren een permanent verbaasde blik te hebben.

FOTO'S LEON PORS

Natuurinformatie

Meer natuurinformatie is te vinden op de website www.caribbeanfootprint.com. Hebt u vragen, neem dan contact op via de site of via het e-mailadres info@curacaofootprint.org.

Natuurinformatie op Facebook
Like de Facebook-pagina www.facebook.com/caribbeanfootprint voor updates over publicaties, activiteiten, acties, natuurfoto's en natuurnieuws, en deel ook natuurfoto's en observaties!

Op de pagina is ook de fotomap Know your Fauna en Know your Flora te vinden!

Natuurwandelingen
De stichting organiseert elke donderdagmiddag en elke tweede zaterdag van de maand een natuurexcursie met professionele natuurgidsen.

Neem een kijkje op www.curacaofootprint.org voor de wandelingen.

De aanstaande wandelingen zijn:
- Donderdag 11 december: Barber - Boka Patrick
- Zaterdag 13 december: Santa Cruz - Pos Spañó
- Birdwatching, geologie en groepswandelingen op aanvraag

Re-Discover Your Mondi-Side 31-Day Challenge
Op 1 december is de tweede editie van de Re-Discover Your Mondi Side Challenge begonnen. Dit keer is het een 31-daagse uitdaging waarbij je elke dag minstens 15 minuten in de natuur moet doorbrengen of drie uur lang in het weekend. Kijk op www.facebook.com/Caribbeanfootprint voor meer informatie.